

BOSNA SUNCE

zdravstveni savjetnik

Savjeti liječnika Poliklinike Sunce - Agram

Saznajte sve o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju i sistematskim pregledima, mogućnostima dijagnostike i liječenja

VRHUNSKA USLUGA - SVE NA JEDNOM MJESTU

BSO.
BOSNA SUNCE OSIGURANJE

 **POLIKLINIKA
SUNCE**
A G R A M

PREVEN

CIJA

je Vaš odabir

Redovitom kontrolom svog zdravlja unapređujete kvalitetu života, jer je upravo rano otkrivanje zdravstvenih problema prvi uvjet za potpuno izlječenje.

Preuzmite kontrolu nad svojim zdravljem!

Pravi izbor za očuvanje Vašeg zdravlja su police BSO dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja iz serije classic: **Ls, Lm, L, XL, XXL, I.**

Police BSO dobrovoljno zdravstvenog osiguranja jamče vrhunsku zaštitu Vašeg zdravlja. Rano otkrivanje i kvalitetna dijagnostika eventualnih zdravstvenih poremećaja bitni su preduvjeti uspješnog liječenja.

Poliklinika Sunce - Agram vrhunski je uređena ustanova, opremljena najboljom medicinskom opremom. Svi potrebni pregledi obavljaju se na indicaciju liječnika specijalista Poliklinike Sunce - Agram, u dogovoreno vrijeme, koje najviše odgovara osiguraniku.

POLIKLINIKA SUNCE-AGRAM

Poliklinika Sunce-Agram

Trg međunarodnog prijateljstva 20
Tel. 033 755 561, 033 755 560
dzo@bosna-sunce.ba

BOSNA-SUNCE OSIGURANJE

Direkcija Sarajevo

Trg međunarodnog prijateljstva 20, 033 755 450

Podružnice

Sarajevo, Trg međunarodnog prijateljstva 20, 033 755 468

Tuzla, Mije Keroševića Guje bb, 035 320 450

Zenica, Bulevar Kulina Bana 30 b, 032 200 490

Bihać, Hasana Kafića Pruščaka 13, 037 221 065

Livno, Župana Zelimirina bb, 034 205 600

Banja Luka, Prvog krajiškog korpusa b.b., 051 344 650

Preuzmite kontrolu nad svojim zdravljem, već od **200 KM** godišnje!

Dragi čitatelji,

dobro došli na stranice Bosna Sunce zdravstvenog savjetnika kojeg smo namijenili svima koji žele saznati nešto više o brizi za zdravlje.

Koliko je zdravlje bitno sigurno ste odavno i sami svjesni. Osvrnete li se oko sebe uočiti ćete da vlastita odgovornost za zdravlje svakog od nas dobiva novu, važniju dimenziju.

Kako sačuvati svoje zdravlje, kome i na koji način povjeriti brigu o svom zdravlju kada Vam se na tržištu nude razne vrste dobrovoljnih zdravstvenih osiguranja, te koliko je prevencija bolesti bitna u samom ishodu liječenja, pitanja su na koja Vam u Bosna Sunce osiguranju, iz dana u dan, nastojimo dati što kvalitetniji odgovor.

Tako i ovaj prilog u obliku zdravstvenog savjetnika ima isti cilj: objasniti Vam rizike najčešćih bolesti, ponuditi Vam naše dijagnostičke metode zahvaljujući preciznim medicinskim uređajima, kao i informirati Vas o načinima prevencije i liječenja.

Na Vama je da procijenite jesmo li uspjeli otkloniti neke od dilema koje ste imali vezano za Vaše zdravlje (dodatno Vas educirajući), i jesmo li Vas dobro savjetovali kroz članke naših liječnika o stručnim temama, s kojima se prigodom odlaska liječniku i Vi često susrećete.

Nadamo se da će ovaj prilog o zdravlju još više pridonijeti jačanju Vaše svijesti o tome koliko je važna briga za vlastito zdravlje te da ćete, ako već niste, spoznati koliko snagu ima ona stara poslovice: „**U zdravom tijelu zdrav duh!**“, jer složiti ćete se s nama: Zdravlje je prvi i jedini preduvjet za uspješno obavljanje svih životnih aktivnosti.

Stoga, dobro zdravlje žele Vam

BSO.
BOSNA SUNCE OSIGURANJE

 POLIKLINIKA
SUNCE
A G R A M

Bosna-Sunce brine

Iako se osjećate potpuno zdravi, značaj redovnih godišnjih sistematskih pregleda, kojima se utvrđuje cjelokupno zdravstveno stanje, je neupitan. Iskustva su pokazala da je godišnji sistematski pregled osnova očuvanja zdravlja. Većina ljudi je počela shvaćati važnost ulaganja u prevenciju svog zdravlja, jer bolje je, i u konačnici jeftinije, spriječiti bolest i na vrijeme je liječiti.

Ukoliko imate i neke manje zdravstvene poteškoće sigurno želite brzu, stručnu, profesionalnu i pouzdanu medicinsku uslugu, u okruženju koje Vas dodatno ne opterećuje, već naprotiv djeluje opuštajuće, uz korištenje tehničko - tehnoloških dostignuća najvišeg stupnja, u vrijeme prilagođeno Vašim obvezama - posjetite Polikliniku Sunce - Agram. Sve navedeno je upravo dio naše ponude!

Jeste li znali da...

- svakodnevna izloženost stresu utječe na rad štitnjače, može izazvati čir na želucu, bronhijalnu astmu, reumatoidni artritis
- redoviti odlazak na PAPA test smanjuje pojavu karcinoma vrata maternice kod žena
- najveći rizik smrti žena je nepravovremeno dijagnosticiranje raka dojke
- bolesti srca i krvnih žila su najčešći uzrok smrti u BiH i svijetu
- karcinom prostate je jedan od najčešćih zloćudnih bolesti u muškaraca, a vrlo lako i na vrijeme ga se može otkriti i liječiti

Poliklinika Sunce - Agram sa stručnim timom liječnika specijalista i vrhunskom medicinskom opremom, jamči Vam vrhunsku uslugu u ugodnim prostorima i u dogovoreno vrijeme.

Jedinstven proizvod na tržištu BiH - Bosna Sunce dobrovoljno zdravstveno osiguranje

Dobrovoljno zdravstveno osiguranje osobno je osiguranje za očuvanje i zaštitu zdravlja. Ova vrsta osiguranja ima brojne prednosti, a izdvojili bismo neke: osiguranik sam bira obim i vrstu zdravstvenih usluga koje najviše odgovaraju njegovim potrebama, svi pregledi ugovaraju se u vrijeme koje Vam najbolje odgovara, a usluge koje Vam se pružaju su višeg standarda.

I ne zaboravite polica dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja služi Vam kao poreska olakšica.

BSO.
BOSNA SUNCE OSIGURANJE

Prava mjera za zdravlje!

BSO. G S L
DOBROVOLJNO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Osiguranik: [Ime]
Datum: [Datum]
Iznos: [Iznos]

www.bosna-sunce.ba

o Vašem zdravlju

Sistematski pregled, kao sastavni dio police, uključuje:

- klinički liječnički pregled
- EKG
- RTG srca i pluća (na indikaciju)
- UZV trbuha
- ginekološki pregled i PAPA test
- UZV prostate i PSA (PSA kod muškarca iznad 40 godina)
- laboratorijske pretrage

Ugovaranjem bilo koje od polica Bosna - Sunce dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, Classic, Silver ili Gold, omogućen Vam je sistematski pregled kojim se obavlja potpuni pregled zdravstvenog stanja te dodatni specijalistički pregledi i medicinske pretrage na indikaciju liječnika Poliklinike Sunce - Agram.

Osim sistematskih pregleda Poliklinika Sunce - Agram pruža usluge specijalističkih pregleda liječnika internista, kardiologa, gastroenterologa, neurologa, ginekologa, urologa, oftalmologa, radiologa, citologa te laboratorijsku dijagnostiku.

U svojoj ponudi Bosna - Sunce ima ukupno osam polica dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja i to: šest Classic polica, te Exclusive police - Silver i Gold. **Cijene polica kreću se od 200 do 1.600 KM.** Polica Bosna - Sunce dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja ugovara se na tri, a obnavlja svake godine.

Ne zaboravite!

Program Bosna Sunce dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja usmjeren je na prevenciju i rano otkrivanje bolesti kao bitan preduvjet uspješnog liječenja. Medicinske usluge vezane za dobrovoljno zdravstveno osiguranje provode se putem Poliklinike Sunce - Agram u Sarajevu. Usluge Poliklinike na raspolaganju su svim pacijentima. Poliklinika Sunce-Agram je najveća privatna zdravstvena ustanova i dijagnostički centar u cijeloj regiji, sa vlastitim timom ljekara i medicinskim osobljem.

Ovaj medicinski centar opremljen najsavremenijom medicinskom opremom svojim klijentima pruža maksimalan komfor te osigurava bržu, efikasniju i precizniju dijagnostiku.

POLIKLINIKA Sunce - Agram

Jeste li znali...

da se u Poliklinici Sunce - Agram, zahvaljujući jednom od najsuvremenijih uređaja za kompjutersku tomografiju - 64 slojnom MSCT Somatom Definition - određivanjem kalcijskog score-a, može odrediti 10 - godišnji rizik nastanka kardiovaskularnih bolesti, te stupanj ateroskleroze. Ateroskleroza je najčešća i najozbiljnija bolest krvnih žila.

Kardiovaskularne bolesti suvremeni ubojica broj 1

Od bolesti srca i krvnih žila u BiH svake godine umre 27.000 osoba, što prema dostupnim podacima znači da je svaki drugi smrtni slučaj u zemlji prouzročen kardiovaskularnim bolestima. Bolesti srca i krvnih žila se i u svijetu shvaćaju kao "suvremeni ubojica broj jedan" jer godišnje čak 17.5 milijuna ljudi umire od tih bolesti.

Dr. Emir TALIREVIĆ

Srčani i moždani udar uglavnom su prouzročeni nezdravim životnim navikama i stresom. Prema ranijim studijama, u više od 50 posto slučajeva, prva manifestacija kardiovaskularnih bolesti su infarkt miokarda ili iznenadna smrt.

Ipak, novije brojne znanstvene studije ohrabruju i ukazuju na to da je te bolesti moguće predvidjeti i spriječiti, a infarkt miokarda može se predvidjeti s čak 90 postotnom sigurnošću! Brojni su faktori rizika za razvoj kardiovaskularnih bolesti, a najčešći su pušenje, hipertenzija, povišene masnoće u krvi, šećerna bolest, genetska predispozicija, smanjena tjelesna aktivnost, nezdrava prehrana, stres, socioekonomski faktori i slično.

Visoki tlak

Visoki tlak je bolest koja je u pravilu dugo vremena bez simptoma, a rizik od razvoja bolesti raste sa dobi. Nazivamo ga i "tihim ubojicom", jer bez obzira što simptomi nisu uočljivi, dugotrajno povišenje krvnog tlaka dovodi do oštećenja mnogih organa.

Važno je naglasiti da su hipertenzija, hiperlipoproteinemija i šećerna bolest, bolesti koje zahtijevaju potpunu promjenu načina života, te ukoliko je potrebno terapiju specifičnim lijekovima i kontinuirani liječnički nadzor.

Najčešći simptomi srčanog udara

Žestoka bol ili pritisak u prsima koja se može širiti u vrat i/ili lijevu ruku, može biti praćena lupanjem srca, skokom ili padom

tlaka, preznojavanjem, mučninom, povraćanjem uz osjećaj straha. Međutim, srčani udar se može prezentirati sa atipičnim tegobama posebice kod žena. Često pacijenti prije razvoja srčanog udara imaju bolove ili pritisak u prsima koja se tipično javlja u fizičkom naporu i pri izlaganju hladnoći. Po pojavi takvih tegoba obavezno posjetite svog liječnika.

Najčešći simptomi moždanog udara

- Utrnulost, slabost ili oduzetost lica, ruke ili noge pogotovo ako je zahvaćena jedna strana tijela
- Poremećaj govora: otežano i nerazumljivo izgovaranje riječi, potpuna nemogućnost izgovaranja riječi i/ili otežano, odnosno potpuno nerazumijevanje govora druge osobe

- Naglo zamagljenje ili gubitak vida osobito na jednom oku ili u polovini vidnog polja
- Naglo nastala jaka glavobolja praćena povraćanjem bez jasnog uzroka
- Gubitak ravnoteže i/ili koordinacije povezani s drugim simptomima
- Omaglice ili vrtoglavice, nesigurnost i zanašanje u hod, iznenadni padovi osobito povezani s drugim simptomima

Mnoge bolesti, stanja, okolnosti, životne navike i ponašanja dovode do nastanka moždanog udara. Na neke faktore rizika, kao što su dob, spol, i genetsko naslijeđe nije moguće utjecati, ali na mnoge faktore rizika moguće je djelovati i smanjiti njihov utjecaj na pojavnost moždanog udara.

CALCIUM SCORE i MSCT KORONAROGRAFIJA

U slučaju pojave bolova u prsima ili ako imate značajne čimbenika rizika za razvoj kardiovaskularnih bolesti, kardiolog će na temelju Vaših tegoba i izračuna desetogodišnjeg rizika za

razvoj srčanog udara procijeniti ima li potrebe za daljnjom obradom i koji je dijagnostički postupak najpogodniji za Vas. Poliklinika Sunce - Agram svojim osiguranicima i pacijentima nudi neinvazivnu pretragu MSCT koronarografiju, koja je za samog bolesnika puno ugodnija od klasične koronarografije, nema hospitalizacije, niti komplikacija invazivne pretrage, a omogućuje prikaz koronarnih arterija. Snimanje traje svega 6-10 sekundi, a doza zračenja je u prosjeku manja nego kod klasične koronarografije. Ono što je također važno jest činjenica da je MSCT koronarografija više od 50 posto jeftinija od klasične koronarografije.

Pored MSCT koronarografije, MSCT-om se može odrediti i taloženje kalcija u koronarnim arterijama „calcium scoring“ koji ukazuje na postojanje starih kalcificirajućih aterosklerotskih naslaga. Određivanje „calcium scoringa“ je screening metoda koja omogućuje otkrivanje ubrzane ateroskleroze. Adekvatnom terapijom pokušava se stabilizirati koronarna bolest.

Individualnim pristupom prema svakom klijentu u Poliklinici Sunce - Agram kontinuirano vodimo brigu o Vašem zdravlju. Zajedno sa Vašim osobnim savjetnikom za zdravlje pronalazimo optimalnu razinu zdravstvene skrbi u terminima prilagođenim Vašim obvezama. Vrhunski stručnjaci Poliklinike Sunce - Agram jamče sigurnost, a najsuvremenija medicinska oprema pouzdanost.

LIJEČNICI POLIKLINIKE Sunce - Agram SAVJETUJU

Smanjite rizik!

Dr. Aida MULAIBIŠEVIĆ

Jedite više voća, povrća i cjelovitih žitarica. Poželjno je imati najmanje 5 obroka dnevno. Jedite manje slanu hranu i izbjegavajte „fast food“ i svu hranu prženu u dubokoj masnoći. Prestanite pušiti i smanjit ćete rizik za razvoj srčanog udara barem 6 puta. Povremeno izmjerite krvni tlak. Održavajte tjelesnu težinu u preporučenim granicama. Budite aktivni, čak i lagana dnevna aktivnost od 30 minuta može smanjiti krvni tlak i značajno pozitivno mijenja Vaše opće zdravstveno stanje.

Što kaže o Poliklinici Sunce - Agram

Petar KAPISODA

Dnevni ritam i pritisci sa svih strana itekako utječu na naše zdravlje. Meni kao sportašu jako je bitna kvalitetna zdravstvena skrb i vrhunska dijagnostika.

Poliklinika Sunce - Agram ne samo da sadrži sve što je potrebno, nego sadrži i puno više od toga jer se ovdje unutar nekoliko sati može napraviti kompletna visoko diferentna klinička obrada svake osobe pa tako i vrhunskog sportaša. Po meni to je jedan od preduvjeta za zdravstvenu skrb sportaša.

**POLIKLINIKA
Sunce - Agram**

Kompletan sistematski pregled u roku od dva sata

Sve navedene pretrage potrebne za postavljanje dijagnoze šećerne bolesti, procjenu metaboličke kontrole, i evaluaciju kroničnih komplikacija u Poliklinici Sunce - Agram obavljaju se u roku od 2 sata, korištenjem najsuvremenije dijagnostičke opreme.

Na vrijeme ispitajte dijabetes

Premalo kretanja, nezdrava prehrana, stres, čimbenici su koji uzrokuju mnoge bolesti suvremenog čovjeka. Među kronične bolesti spada i dijabetes, od kojeg je u svijetu oboljelo 190 milijuna osoba. U BiH je registrirano 116.000 oboljelih, a smatra se da na svakog oboljelog dolazi još jedan neotkriveni.

Dr. Naida ZJAJO

Dijabetes nastaje kad gušterača potpuno ili djelomično prestane lučiti inzulin, ili kad proizvedeni inzulin iz raznih razloga, nije djelotvoran, pa stanice ne dobivaju glukozu - glavni izvor energije za sve životne procese u organizmu.

Često prve simptome dijabetesa ne prepoznajemo, a otkrijemo ga sasvim slučajno prigodom rutinskog liječničkog pregleda.

Najčešći su simptomi pojačana žeđ i potreba za tekućinom, obilato mokrenje, osjećaj umora, gubitak na težini unatoč pojačanom apetitu itd. Međutim, najčešće nema nikakvih simptoma, pa se bolest otkrije sasvim slučajno. Nerijetko su, nažalost, komplikacije, npr. srčani infarkt, prvi razlog dolaska liječniku.

Ukoliko primijetite neke od ovih simptoma, savjetujemo Vam da

obavite internističko dijabetološki pregled, analizu glukoze u krvi i urinu, masnoće u krvi, te osnovne laboratorijske pretrage koje uključuju i kompletnu krvnu sliku.

Glavna opasnost dijabetesa, kao i cijelog metaboličkog sindroma koji uključuje hipertenziju, pretilost i dislipidemiju, leži u činjenici da je bezbolan. Osoba nema osjećaj da je teško bolesna i zbog toga ne prihvaća ozbiljno savjete svoga liječnika sve dok bolest ne uzme maha, a onda udara snažno i munjevito srčanim i moždanim infarktom te zatajenjem bubrega i dijalizom.

Rizici nastanka dijabetesa

- dijabetes u obitelji
- debljina
- hipertenzija
- dislipidemija
- sindrom policističnih jajnika
- žene koje su rodile djecu težu od 4,5 kg
- terapija kortikosteroidima

Danas se preporuča redovito mjerenje glukoze u krvi svim osobama starijim od 45 godina. Jedanput godišnje osobe u mladoj životnoj dobi trebaju se testirati u sljedećim slučajevima:

- ako im je težina 20% veća od idealne
- ako imaju povišeni krvni tlak
- nizak HDL kolesterol (ispod 35 mg/dl)
- visoke trigliceride (preko 250 mg/dl)
- bliskog rođaka koji boluje od šećerne bolesti
- ako je riječ o trudnici koja je imala gestacijski dijabetes

Osobe sa šećernom bolešću dva do četiri puta češće oboljevaju od infarkta, četiri do deset puta češće oboljevaju od moždanog udara, u odnosu na osobe bez šećerne bolesti, a gotovo 80% dijabetičara umire od kardiovaskularnih komplikacija. Osobe sa šećernom bolešću imaju dva do tri puta veću smrtnost u odnosu na zdravu populaciju.

Dobrom regulacijom šećera u krvi može se odgoditi ili značajno smanjiti razvoj kroničnih komplikacija, što se postiže pravilnom prehranom, samokontrolom, redovnom tjelesnom aktivnošću te korekcijom životnih navika, dok svako liječenje šećerne bolesti počinje edukacijom pacijenta o njegovoj bolesti te podukom o samopraćenju i samozbrinjavanju

njegovog stanja. Svi bismo trebali razviti svijest o regulaciji tjelesne težine pravilnom prehranom i tjelovježbom kao najjačim i najučinkovitijim metodama liječenja dijabetesa. Upravo tjelovježba direktno potiče rad mišića i povećava njihovu prokrvljenost kao i ulazak glukoze u mišićne stanice koji je neovisan o djelovanju inzulina.

SPECIJALISTI INTERNE MEDICINE POLIKLINIKE SUNCE - AGRAM
Dr. Emir TALIREVIĆ (internist - kardiolog), Dr. Naida ZJAJO

LIJEČNICI POLIKLINIKE Sunce - Agram SAVJETUJU

Njega stopala kod dijabetesa

Dr. Maida ČELAM

Šećerna bolest narušava sustav osjeta u nogama i stopalima, što uzrokuje slabljenje osjeta za

bol, dodir i toplinu. Tako bilo kakvu ozljedu na stopalu (npr. žulj) nećete odmah osjetiti, što može prouzročiti veće probleme kao npr. infekciju rane. Šećerna bolest narušava i cirkulaciju krvi u stopalima i nogama. Tako ona postaju hladna i počinju boljeti. Zbog toga se takve povrede stopala teže liječe i podložna su infekcijama.

Pregledajte Vaša stopala!

Infekcije na stopalima može prouzročiti i oštećena koža. Zbog toga je važno redovito pregledavati da li Vaša stopala imaju ozljede kao npr. ogrebotine, žuljeve, plikove i otekline. Ako ih sami ne možete dobro uočiti zamolite nekoga da to učini umjesto Vas. Pipanjem stopala isto tako možete uočiti kvрге, otekline i mjesta koja su ili topla ili hladna. Ako uočite bilo kakvu ozljedu, operite je, stavite flaster i posjetite pedikera ili liječnika.

POLIKLINIKA Sunce - Agram

Brz uvid u Vaše zdravlje

Naš moderno opremljeni laboratorij dijagnostičkim uređajima nove generacije pružit će Vam precizan i brz uvid u Vaše zdravlje. A svi nalazi bit će Vam dostupni u najkraćem mogućem roku.

Ujedno, usluge našeg laboratorija sastavni su dio svakog sistematskog pregleda.

Medicinsko - biokemijski laboratorij u Poliklinici Sunce - Agram

Pomoću laboratorijske dijagnostike u Poliklinici Sunce - Agram moguće je uspješno dijagnosticirati poremećaje te pouzdano pratiti liječenje bolesti.

Dipl. ing. Mihaela
BULJAN

U laboratoriju analiziramo biološki materijal, najčešće krv i mokraću, sa svrhom ranog otkrivanja bolesti, prepoznavanja rizičnih čimbenika

koji dovode do nastanka bolesti, postavljanja dijagnoze ili praćenja tijeka liječenja.

Automatizacija analitičkih tehnika kao i primjena informacijske tehnologije u laboratoriju omogućuju pouzdanu i brzu uslugu. To podrazumijeva mogućnost izrade testova i izdavanje rezultata analiza istog dana, odnosno, najčešće unutar 2 sata od vadenja krvi, mogućnost dostave nalaza elektroničkom poštom, itd.

S obzirom na misiju Poliklinike Sunce - Agram "Prevenijom do zdravlja", od velikog broja usluga koje možete napraviti u našim laboratorijima izdvajamo pretrage

sadržane u sistematskom pregledu. To su najčešće kompletna krvna slika, pokazatelji bolesti jetre (ureja, bilirubin i jetreni enzimi-AST, ALT, GGT, ALP), bubrega (kreatinin, urati, elektroliti (natrij i kalij), pregled urina) i srca, uključujući lipidni status (trigliceridi, ukupni HDL i LDL kolesterol), kao i mjerenje glukoze u krvi koje omogućuje dijagnozu i praćenje šećerne bolesti. Vrlo često se tijekom sistematskog pregleda određuje i TSH ako postoji sumnja na bolest štitne žlijezde, te željezo i feritin ako postoje znakovi anemije uzrokovane nedostatkom željeza u organizmu.

Osim rutinskih biokemijskih, hematoloških i koagulacijskih pretraga, u laboratoriju Poliklinike Sunce - Agram određujemo proteine i lipide koji su u krvi prisutni u iznimno niskim koncentracijama. Tu ubrajamo hormone (štitnjače,

hipofize, nadbubrežne žlijezde, trudnoće, spolne hormone), novije pokazatelje funkcije srca (troponinT, moždani natrijuretски peptid (BNP)) i poremećaja zgrušavanja - tromboze (D-dimeri), te tumorske biljege i biljege metabolizma koštanog sustava (osteokalcin, beta-crosslaps). Svakodnevno određujemo hormone štitnjače kao i autoimuna protutijela koja su čest uzrok njene smanjene funkcije. Određivanje tumorskih biljega omogućuje probiranje, rano otkrivanje i praćenje terapije malignih bolesti prostate, testisa, jajnika, dojke, jetre, pluća i probavnog trakta.

MEDICINSKI BIOKEMIČAR POLIKLINIKE SUNCE - AGRAM
Dipl. ing. Mihaela BULJAN

POLIKLINIKA Sunce - Agram

Bezбриžna trudnoća

Kvalitetna i kontinuirana medicinska skrb tijekom trudnoće jedan je od najvažnijih preduvjeta za rađanje zdravog djeteta.

S punim povjerenjem pratit ćemo tijek Vaše trudnoće.

Upoznajte svoje dijete i prije njegova rođenja!

Jeste li znali da su stari Kinezi smatrali da je svatko od nas zapravo devet mjeseci stariji nego što misli?

Dr. Taib DELIĆ

Danas ima sve više dokaza da je to istina. Mnogi znanstveni rezultati govore da nerođeno dijete, osobito u posljednjoj fazi trudnoće osjeća, razumije i reagira na vanjske podražaje (zvuk, svjetlo, dodir).

4D ultrazvuk

U Poliklinici Sunce - Agram primjenjuje se najnovija generacija 4D ultrazvučnih aparata. Najnovija metoda 4D ili četverodimenzionalni ultrazvuk sadrži trodimenzionalni ultrazvuk, a prikazivanje u stvarnom vremenu (real time) se smatra 4. dimenzijom. Takav pregled omogućuje specijalno izrađena trodimenzionalna sonda i program. Sve rečeno može se snimiti kao video zapis na CD.

Trodimenzionalni ultrazvuk, a posebno najnoviji 4D nije samo

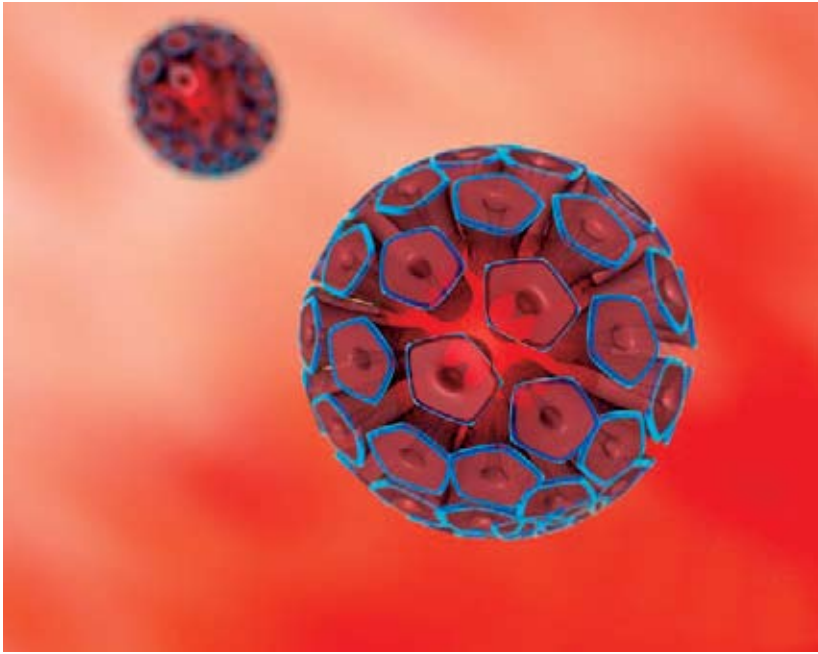
efektno prikazivanje još nerođenog djeteta te pohranjivanje nalaza u dječji album. Omogućeno je bolje prikazivanje eventualnih malformacija djeteta u trudnoći. Promatranjem lica i pokreta djeteta možemo zaključiti o njegovom psihofizičkom stanju. Dijete koje pati intrauterino često ima snuždeni izraz lica, a ono koje se dobro razvija se smije.

Isto tako, osim za promatranje ponašanja ploda, 4D UZV važan je i za prikaz anomalija. 4D ultrazvuk projicira trodimenzionalne slike u realnom vremenu, te pokazuje da bebe počinju micati prstiće već u 15.-oj, zijevaju u 18.-oj, a smješkaju se, trepću i plaču u 26.-oj sedmici trudnoće. Dirnut će Vas i nasmijati prizori Vaše bebe kako siše prst, smije se, mršti se ili maše ručicom.

Trodimenzionalni ultrazvuk uveliko je poboljšao i dijagnostiku ginekoloških organa i ginekoloških tumora.

Korištenjem pojedinih kompjuterskih programa omogućeno je serijsko, tomografsko snimanje slično kao i kod CT-a ili magnetske rezonancije. Tome uveliko pomaže i korištenje tehnika CD (color doppler) i PD (power doppler) koji nam daju sliku o prokrvljenosti i izgledu krvnih žila unutar promatranih struktura što nam je bitno u razlikovanju dobroćudnih i zloćudnih novotvorina.

POLIKLINIKA Sunce - Agram

Zaštitite svoje zdravlje na najbolji način

U kasnijoj dobi žena kod kojih je već nastupila menopauza vrlo je bitna i ultrazvučna godišnja kontrola jajnika, kao i kontrola debljine sluznice maternice, u prevenciji raka, jer su i te vrste raka otkrivene u ranoj fazi izlječive.

Prvi u BiH - laser u liječenju početnih promjena na grliću materice

Zdravlje nam je svima najbitnije u životu, a prevencija malignih i drugih bolesti u današnje vrijeme predstavlja imperativ, jer kao što stari kažu, bolje je spriječiti nego liječiti.

Redovnim godišnjim ginekološkim pregledima koji uključuju PAPA test, kolposkopski i ultrazvučni pregled broj oboljelih od karcinoma grlića materice u savremenom svijetu se značajno smanjio u proteklih trideset godina. U tom periodu je i razjašnjen mehanizam nastanka karcinoma grlića i otkriven je HPV virus kao jedan od uzročnika karcinoma.

Iako je otkrivanje karcinoma jedan od najznačajnijih zadataka ginekologa, danas smo u mogućnosti otkriti promjene koje bi u budućnosti mogle postati karcinom i pravovremeno ih liječiti. Kada Vam ginekolog saopšti rezultate PAPA testa i kaže da imate "CIN" ne znači da imate karcinom nego da su ćelije na grliću materice promijenjene. Veliki broj početnih i lakših promjena nakon liječenja upale prolazi i na slijedećoj kontroli, nalaz PAPA testa je uredan. Međutim kod jednog broja pacijentica "CIN" perzistira i nalaz

se vremenom pogoršava. Kod takvih pacijentica se drugim dijagnostičkim procedurama (kolposkopija, HPV tipizacija, biopsija) utvrđuje stepen promjene i te promjene se moraju liječiti.

U Poliklinici Sunce - Agram koristimo najnovija naučna i tehnička dostignuća tako da smo u mogućnosti nakon dijagnosticiranih početnih promjena (CIN), utvrditi i izolovati (molekularno biološkom DNK analizom - PCR) koji je tip HPV virusa uzročnik promjena. Ukoliko se kolposkopskim i histološkim pregledom potvrdi dijagnoza, prva smo zdravstvena ustanova u BiH koja laserskom tehnikom liječi početne (premaligne) promjene na grliću materice. Bezbolne laserske operacije su metoda izbora i za liječenje polnih bradavica (kondiloma).

Kako se pripremiti za PAPA test?

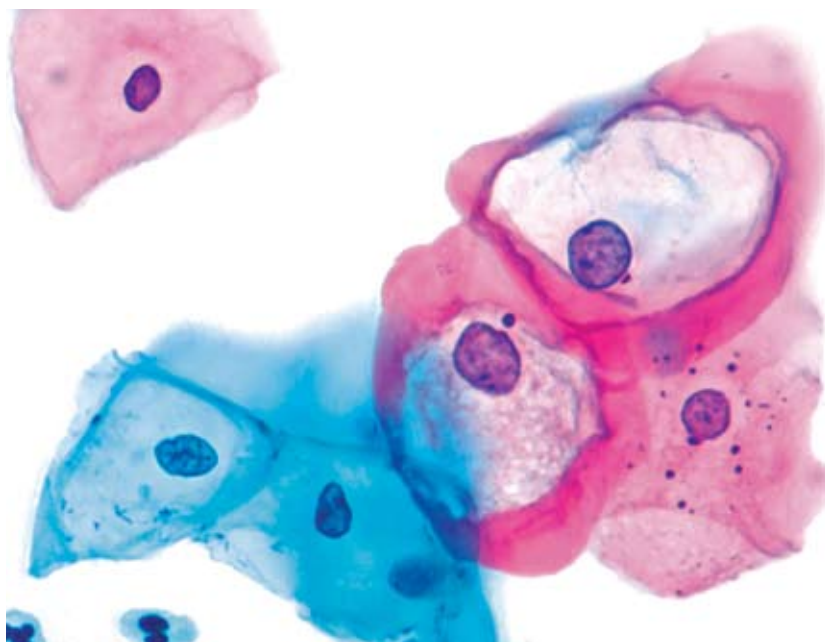
Pravilna priprema kao i sam postupak uzimanja PAPA testa nužni su za zadovoljavajuću interpretaciju istog. Jedan od najvažnijih koraka je zakazati pregled tako da se razmaz može uzeti 10 - 20 dana nakon prvog dana zadnje menstruacije, ne za vrijeme krvarenja.

Međutim ako imate tegoba, na pregled idite odmah. Nemojte koristiti vaginalne lijekove, kreme, pjene, deodorante, pudere ili kupke 48 - 72 sata prije testa. Nemojte imati seksualne odnose 24 - 48 sati prije PAPA testa.

Sve nabrojeno može utjecati na interpretaciju i rezultate testa zbog mogućnosti ispiranja ili prikrivanja abnormalnih stanica.

**SPECIJALIST GINEKOLOGIJE I OPSTETRICIJE
POLIKLINIKE SUNCE - AGRAM**

Dr. Taib DELIĆ

POLIKLINIKA Sunce - Agram

Jeste li znali...

Da u Poliklinici Sunce - Agram možete obaviti:

- punkcije dojke, štitnjače i limfnih čvorova
- citološku analizu eksprimata dojke, urina i brisa nosa
- PAPA test

Svi citološki nalazi Poliklinike Sunce - Agram dostupni su unutar 7 dana.

Sigurnom i brzom dijagnostikom do zdravlja

Citologija je specijalistička djelatnost koja dijagnosticira razna patološka stanja uključujući maligne promjene.

Dr. Nina JURIC

Radi se o minimalno invazivnoj dijagnostici koja je dovoljno brza i dijagnostički sigurna u postavljanju dijagnoze ili preporuci daljnjeg dijagnostičkog postupka.

Uloga citologije u najvećoj mjeri dolazi do izražaja u dijagnostici tumora kod kojih se materijal dobiva punkcijom tankom iglom (aspiracijska citologija) najčešće pod kontrolom UZV. Naime, ultrazvukom se mogu izdvojiti promjene u npr. štitnjači ili dojci, ali tek se citološkom dijagnozom upotpunjuje obrada i indicira operativni zahvat, daljnji dijagnostički postupak ili praćenje.

Najčešće promjene koje se punktiraju su promjene u štitnjači, dojci i limfnim čvorovima, a punkcije se vrše ambulantno. Pretraga traje 10 - 15 min, a sama punkcija svega nekoliko sekundi.

Punkcije dojke preporučljivo je raditi 5. - 8. dana ciklusa kada su dojke najmanje osjetljive, a morfološka analiza najsvrsishodnija. Standardna morfologija po potrebi se može dopuniti novim metodama (imunocitokemija) koje povećavaju dijagnostičku točnost i pomažu u subtipizaciji pojedinih tumora.

Osim navedenih pretraga u Poliklinici Sunce - Agram rade se punkcije promjena i drugih površnih organa, te eksprimati dojke, brisa nosa na eozinofile, analize urina i PAPA testova. Obrada citoloških materijala u našem je laboratoriju automatizirana (bojenje preparata aparatom za bojenje) što bitno skraćuje vrijeme obrade PAPA testova. Nalazi punkcija dostupni su unutar tri, a PAPA testova unutar sedam dana. Veliku ulogu citologija ima u prevenciji prvenstveno karcinoma vrata maternice.

Važno je znati da u BiH godišnje od karcinoma vrata maternice oboli oko 350 žena, a umre ih oko 100. Danas se smatra da su onkogeni tipovi HPV-a vodeći uzročnici raka vrata maternice. Kombiniranjem citologije, kolposkopije i ciljane biopsije postiže se najadekvatniji uvid u stvarno stanje promjene, a dobra suradnja ginekologa, citologa i patologa dovodi do boljeg definiranja premalignih i malignih lezija vrata maternice, što će rezultirati boljom detekcijom premalignih lezija i smanjenjem morbiditeta i mortaliteta od raka vrata maternice.

Širokom primjenom popularnog PAPA testa broj žena sa uznapredovalim stadijem karcinoma vrata maternice, a samim tim i smrtnost, drastično se smanjio.

SPECIJALIST KLINIČKE CITOLOGIJE POLIKLINIKE SUNCE - AGRAM
Dr. Nina JURIC

POLIKLINIKA Sunce - Agram

Obzirom na vrstu i bezbroj uzroka, liječenje glavobolje se razlikuje od slučaja do slučaja. Većina je prolaznog karaktera i spontano prolazi, ponekad i bez specifične terapije. U svakom slučaju prvenstveno je potrebno, ako je ikako moguće, ustanoviti uzrok i otkloniti ga.

Glavobolja - simptom od hiljadu uzroka

Najrazličitija stanja u organizmu i izvan njega mogu uzrokovati glavobolju, ali više od 90% glavobolja nisu posljedica organskog poremećaja nego su posljedica psihosomatskih smetnji (nedostatak sna, profesionalne poteškoće, stres).

Prof. dr. Jovan
DIMITRIJEVIĆ

Smatra se da 15-20% svih ljudi pati od glavobolje trajno ili često. Njena pojava je najčešća u dobi između 25. i 65. godine života,

češće u žena u urbanoj populaciji i populaciji razvijenog svijeta te u osoba čije zanimanje zahtjeva boravak u zatvorenim prostorima sa sjedenjem, psihičkim naporom i pojačanom koncentracijom.

Prema karakteru bola glavobolja može biti:

- pulsirajuća (bolna senzacija sinkrona s pulsom) i obično je ishodište bola arterija
- munjevita, sijevajuća-neuralgična bol koja je vrlo jaka trajanja nekoliko sekundi, a ishodište je osjetni živac
- tišteća, pritiskajuća bol s ishodištem u mišiću, sluznici;

- bol poput žarenja i paljenja - snažna bol, ishodište su simpatički ili parasimpatički živci.

Kad Vas boli glava

Čimbenici koji dovode do glavobolje mogu biti mehanički (pritisak, istezanje), fizički (promjena temperature, električna struja) ili kemijski (najčešći - nezdrava prehrana, lijekovi, alkohol). Glavobolje su česte kod promjene vremena - skupina meteoropata. Glavobolja se može javiti zbog specifične prehrane ili određenih navika.

Jedna od čestih glavobolja je migrena prisutna kod 8-20% pučanstva. Česte glavobolje su i tenzijske glavobolje kao posljedica stresa i načina života. Glavobolja može biti uzrokovana vidnim poremećajima, bolestima uha, nosa i grla, bolestima zuba i desni, degenerativnim promjenama vratne

kralježnice, promjenama krvnog tlaka, vezana za raniju ozljedu glave, kao posljedica uzimanja ili prestanka uzimanja nekih supstancija, npr. lijekova. Posebne "specifičnije" glavobolje su posljedice iritacije pojedinih moždanih živaca (tzv. neuralgije) te mogu biti znak upale moždanih ovojnica (meningitis) ili organske bolesti mozga (encefalitis, tumori mozga) te aneurizme moždane krvne žile.

U liječenju se koriste:

- lijekovi protiv bolova (analgetici)
- sedativi
- promjena načina života
- psihoterapija
- akupunktura
- antiepileptici
- lijekovi koji djeluju na krvni tlak
- kirurško liječenje (u rijetkim i iznimnim slučajevima).

SPECIJALIST NEUROLOGIJE POLIKLINIKE SUNCE - AGRAM

Prof. dr. Jovan DIMITRIJEVIĆ (konzilijarni liječnik)

POLIKLINIKA Sunce - Agram

Kontrola vida

Ne dozvolite da Vas poremećaj vida neugodno iznenadi. Prekontrolirajte vid svakako jedanput godišnje. Ne čekajte prve smetnje kako biste reagirali. Kontrolu vida možete obaviti u Poliklinici Sunce - Agram.

Kako zaštititi vid?

Možda ste i vi jedan od onih koji se svojim bližnjima u zadnje vrijeme potužio da mu oči suze. Pri tom zaboravljamo da smo uvelike promijenili uvjete u kojima živimo. Zimi centralno grijanje, ljeti klime, premalo spavamo, previše gledamo u monitore...

Dr. Enesa BEGOVIĆ

Oči, taj jedini stalno mokri, a opet stalno izloženi dio tijela, uvijek na udaru bilo topline, bilo propuha. Od topline i strujanja zraka suze hlape, a oči se suše. To je prva faza.

Pokrovni sloj stanica oka je poput ljuskica na ribi. Prema dolje, kapak niz njih klizi, ali pri dizanju struže i guli pokrovne stanice. Tek nakon toga uslijedi sušenje. Oko proplače da se obrani od neugode. Suze poteku ne bi li podmazale i smanjile trenje koje proizvodi kapak. Ovakvim problemima izloženi su i oni koji satima gledaju u monitor računala i, od silne koncentracije, zaborave treptati. Posebna kategorija su osobe izložene hormonalnim promjenama. To mogu biti mlade žene koje uzimaju spolne hormone iz bilo kojeg razloga ili žene u menopauzi kad se aktivnost jajnika smanjuje. Vjerojatno se slično zbiva i u muškaraca zrele dobi, ali se manifestira manje burno za razliku od žena.

Mlade žene koje su u početku uspješno nosile kontaktne leće, a onda odjednom počele imati "problema", uvijek upitam jesu li u međuvremenu počele uzimati oralnu kontracepciju. Često se pokaže da su problemi s očima počeli neposredno nakon promjene hormonalnog statusa u tijelu žene.

Oči ovise o harmoniji

Promjena omjera spolnih hormona utječe na izmjenu kvalitete svih tjelesnih tekućina, pa i suza. Smanjeno lučenje suza spada u tzv. sindrom suhog oka. Suze su idealna kombinacija vode, sluzi i masti. Tek tada uspješno ostvaruju svoju funkciju zaštite oka, podmazivanja i vlaženja. Ako se ta ravnoteža pod utjecajem hormona poremeti, prednja će površina oka patiti, epitel će se sušiti, kapak će strugati, oči peći... Mi ćemo ih trljati, unijeti zagađenje i konačno izazvati infekciju. Bakterije ili klamidija, svejedno. Pitanje je samo koliko dugo ćemo odolijevati.

Žene u menopauzi, obzirom na

dob i navike, rijetko nose kontaktne leće. Jedan problem manje. Ostaju im "samo" osušene oči. Srećom, hormone možemo nadoknaditi. To je mala tajna o kojoj više znaju ginekolozi i endokrinolozi. Nadomjestak spolnih hormona pomoći će i našim očima, odnosno pravilnoj produkciji kvalitetnih suza.

Umjetne suze - spas za oči

Druga mala tajna kako pomoći očima: mladim, starim, ženskim, muškim, s lećama ili bez svejedno, su jedne čarobne kapi. Ima ih pod raznim imenima. Sve su prozirne da ne bi umanjile oštrinu vida i sluzave da podmažu oko. Razlikuju se doduše po gustoći, vrsti konzervasa i, naravno, po cijeni. Zadatak im je da preko oka naprave zaštitni sloj koji neće brzo ishlapiti kao vlastite suze, da smanje trenje kapka pri spuštanju i dizanju, da zapune sitne neravnine i oštećena mjesta na sloju površinskih stanica oka koje žuljaju. Ukratko, služe za zaštitu, vlaženje i podmazivanje. Možemo ih ukapavati

koliko god puta osjetimo iritaciju oka, jer po svom kemijskom sastavu nisu štetne. Kako smo krenuli s civilizacijskim napretkom, promijenit ćemo našu mikroklimu toliko da će umjetne suze postati sastavni dio naših kozmetičkih torbica, odnosno džepova. Kao rukavice za ruke, tako su one zaštita za oči.

Računalo i vid

Nakon višesatnog rada na računalu, mnogi od nas žale se na umor i crvenilo očiju, glavobolju, natečene kapke i suzne oči. Česte su i pritužbe na sve slabiji vid nakon rada na računalu.

No, je li upravo računalo krivac za sve lošiji vid? Mnogi od nas nisu ni svjesni da ne vide dobro dok se očima služe za svakodnevne aktivnosti, koje ne iziskuju veći napor. Tek kad dođu u situaciju koja testira i najbolji

vid, postanu svjesni da nešto nije u redu.

Ergoftalmologija je nova grana znanosti koja proučava utjecaj radne sredine na oči.

Istraživanja su pokazala da gledanje u monitor napregne leću u oku toliko da ona počne jače lomiti zrake svjetla i pretvara osobu u kratkovidnu, s minus dioptrijom. Oni od prije kratkovidni, postat će to još više. No, na svu sreću to nije trajni poremećaj, već prestaje čim se oči opuste.

U Poliklinici Sunce - Agram, u suvremeno opremljenoj oftalmološkoj ordinaciji stručni liječnici obaviti će sve potrebne pretrage i utvrditi uzroke problema s vidom, odrediti potrebnu dioptriju te naočale primjerene za rad na računalu.

SPECIJALIST OFTALMOLOGIJE POLIKLINIKE SUNCE - AGRAM
Dr. Enesa BEGOVIĆ

LIJEČNICI POLIKLINIKE Sunce - Agram SAVJETUJU

Čuvajte vid

Kako bi se smanjio zamor očiju i povećala radna efikasnost, preporuča se promjena aktivnosti svaka dva sata, dok je monitor najbolje okrenuti bočno od izvora svjetla.

Potrebno je paziti i na udoban položaj kralježnice tijekom sjedenja, a tipkovnica bi trebala biti smještena na nižoj polici radnog stola.

Što kaže o Poliklinici Sunce - Agram

Hanka PALDUM

M o r a m Vam reći da sam ugodno iznenađena. U jednom ugodnom ambijentu mogu sve brzo obaviti, a to mi puno znači zbog mojih obaveza. Liječnici Poliklinike Sunce - Agram su me oduševili maksimalnom stručnošću. Volim kada se na ležeran i neposredan način može razgovarati sa stručnom medicinskom osobom o vrlo delikatnim stvarima kao što je zdravlje.

POLIKLINIKA Sunce - Agram

Zaštitite svoje zdravlje na najbolji način

Ne treba naglašavati da je rak dojke veliki zdravstveni, socijalni i ekonomski problem za cijelo društvo.

Rak dojke je izlječiv u 90 posto slučajeva ako se rano dijagnosticira, a dobna granica žena koje oboljevaju je sve niža.

Ne izbjegavajte mamografiju

Mamografija je bezbolna i neškodljiva rentgenska dijagnostička metoda za rano otkrivanje raka dojke

Dr. Suzana DILIĆ

Drugo najčešće maligno oboljenje žena kako u Europi i USA, tako i u BiH je rak dojke. Posljednjih tridesetak godina u svijetu je zabilježen porast broja slučajeva raka dojke, ali se smrtnost nije povećala. Smatra se to posljedicom otkrivanja bolesti u ranijim stadijima, što poboljšava prognozu. Svaka deveta do jedanaesta žena ima rak dojke, što se izjednačava s učestalošću javljanja šećerne bolesti.

Rak dojke izlječiv je u devedeset posto slučajeva ako se rano dijagnosticira, a dobna granica žena koje oboljevaju sve je niža. Kod žena između 40 i 50 godina starosti uzrokuje veću smrtnost nego sve druge bolesti zajedno!

U ranom otkrivanju raka dojke preporuča se samopregled dojki jednom mjesečno nakon 20. godine, ultrazvučni pregled dojki

jednom godišnje nakon 35. godine, mamografija nakon 40. godine jednom u dvije godine, te jednom godišnje nakon 50. godine starosti. Ako osoba ima dodatne čimbenike rizika za rak dojke, preporučeno je učiniti mamografiju jednom godišnje već nakon 35. godine starosti.

Mamografija je bezbolna i neškodljiva rentgenska dijagnostička metoda za rano otkrivanje raka dojke, a daje kvalitetnu sliku o unutrašnjosti dojke. Ne izbjegavajte mamografiju zbog štetnog dejstva zračenja, jer njega jednostavno nema.

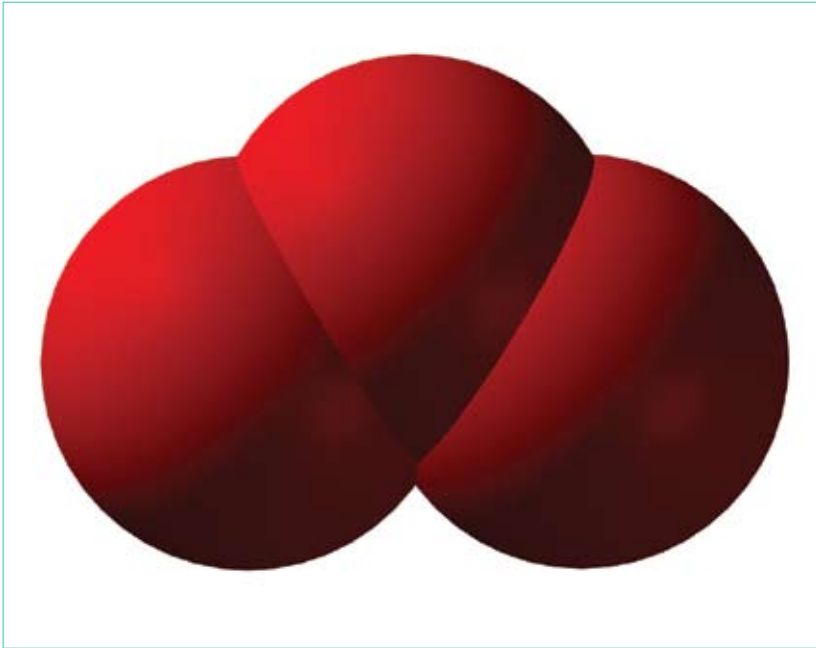
U Poliklinici Sunce - Agram imate mogućnost obavljanja digitalne mamografije na suvremenom uređaju za mamografiju Mammomat Novation DR.

Ovaj uređaj za mamografiju nove generacije jamči Vam visoku pouzdanost uz minimalnu dozu zračenja. Digitalna mamografija koristi kompjutersku sliku dojke,

dobivenu nakon konverzije rentgenskog snimka u digitalnu sliku. Pri tome kompjuterska tehnika osobito omogućava proučavanje detalja slike, koji se po potrebi mogu uvećati ili isjecati i uspoređivati sa ranijim nalazima.

Savjetujemo svim ženama da mjesečno obave samopregled prije svakog ciklusa. Vodite računa i o prehrani. Držite se zdrave kuhinje. Ne zaboravite proizvode od soje i lana, te uzimanje antioksidansa, jer upravo oni utječu na usporavanje stvaranja slobodnih radikala koji potiču stvaranje zloćudnih bolesti.

Svoj mamografski pregled obavite u Poliklinici Sunce - Agram u vrijeme kada Vam to najviše odgovara bez dugih čekanja.

POLIKLINIKA Sunce - Agram

Jeste li znali...

Da je Poliklinika Sunce - Agram prva u našoj zemlji uvela novu metodu u intervenciji na slabinskoj kralježnici i vratu uz pomoć ozona kao minimalno invazivni terapijski zahvat.

Infiltracije ozonom mogu donijeti izlječenje ili značajno poboljšanje kod skoro 2/3 oboljelih s bolnim stanjima kralježnice.

Misija Poliklinike Sunce - Agram je pružiti osiguranicima Bosna Sunce dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja uz vrhunsku dijagnostičku uslugu i najoptimalniju terapiju i liječenje.

Uz pomoć ozona riješite se bolne kralježnice

Bolnost kralježnice, posebno u križima, drugi je najčešći uzrok posjeta liječniku i izostanka s posla u razvijenom svijetu, odmah nakon bolesti dišnog sustava.

Doc. dr.
Ladislav PAVIĆ

Od mnogobrojnih poremećaja i bolesti koje zahvaćaju kralježnicu kudikamo su najučestaliji razni bolni sindromi. Bol u kralježnici može biti lokalizirana u jednom ili više dijelova kralježnice - vratnom, torakalnom ili lumbosakralnom (slabinskom) dijelu. Lokalizirana bolnost u slabinskom dijelu kralježnice uobičajeno se naziva lumbagom ili križoboljom.

Metode liječenja u ovom području vrlo su raznolike te ovise o vrsti i težini promjena, no prvenstveno o simptomima pacijenta. Raspon terapijskih mogućnosti proteže se od tzv. konzervativnog liječenja lijekovima protiv bolova i sl., fizikalne terapije do otvorenih kirurških zahvata i danas sve popularnijih tzv. mikroinvazivnih

metoda liječenja. Važno je znati da se velika većina tih problema može uspješno liječiti konzervativno i fizikalnom terapijom.

No u liječenju je ključan angažman i aktivni trud pacijenta te ne valja očekivati promjene "preko noći". Kirurški zahvati trebali bi biti rezervirani prvenstveno za pacijente kod kojih postoji motorni deficit, te posebno inkontinencija, kad je to hitno medicinsko stanje. Bol kao takva, osim u iznimnim slučajevima, zapravo nije indikacija za otvoreni operativni zahvat.

Jesu li Vam poznati simptomi?

Uz lokaliziranu bol može biti prisutno i širenje boli u noge ili ruke, kada govorimo o lumbo-ishialgiji u slabinskom dijelu kralježnice tzv. „išijas“ ili cerviko-brahijalnom sindromu u vratnom dijelu.

Ponekad se mogu javiti i drugi

neurološki simptomi: trnjenje, mravinjanje, žarenje koji ukazuju na zahvaćenost osjetnih živaca, a može se javiti slabost ili nemogućnost pokreta u punom opsegu.

Promjene na kralježnici najčešće su posljedica tzv. degenerativnih promjena. Radi se o promjenama na trupovima kralješaka, diskovima i malim zglobovima koji se nalaze između pojedinih kralježaka, te na sustavu ligamenata kralježnice.

20-40% stalno zaposlenih ljudi dobne skupine do 45 godina povremeno imaju problema s bolnom kralježnicom, dok trajne probleme ima 18% zaposlenih. 60% populacija ljudi iznad 45 godina pati od povremeno bolne kralježnice dok 40% istih ima trajne probleme s kralježnicom.

Minimalno invazivni zahvati

Danas se u svijetu za liječenje i smanjivanje boli kod ovih stanja sve

više koriste tzv. minimalno invazivni zahvati. Podaci osiguravajućih društava iz SAD-a pokazuju da je broj takvih zahvata u zadnjih pet godina porastao za oko 300 posto. Riječ je o precizno vođenim zahvatima gdje se iglama ili instrumentima vrlo malog promjera ciljano vrše različite intervencije na intervertebralnom disku, živcima kralježnice, malim zglobovima ili drugdje. Ovi zahvati sve širu primjenu najviše duguju razvoju modernih metoda oslikavanja (RTG dijaskopija te CT) koji omogućuju preciznost u njihovoj izvedbi. Danas ih prvenstveno

izvode intervencijski radiolozi - stručnjaci posebno educirani za izvođenje minimalno invazivnih zahvata pod kontrolom raznih radioloških uređaja.

U našoj ustanovi, kao prvi u našoj zamlji, nudimo jednu od najmanje invazivnih metoda za liječenje ovakvih stanja. Uz precizno navođenje radiološkim uređajima (RTG dijaskopija ili CT), iglama vrlo malih promjera (ispod 0.5mm), točno na mjesto bolnosti injicira se vrlo mala količina ozona (3-5 ml).

Ozon je plin koji ima razmjerno široku primjenu u medicini i jedan je od najmoćnijih protuupalnih sredstava za liječenje boli kralježnice. Uz to, ozon ima i druga pozitivna djelovanja kod degenerativnih promjena na kralježnici, te uspješno liječi ovakva stanja u većine oboljelih.

U količinama i koncentracijama koje se koriste kod ovih zahvata ozon nema poznatih štetnih učinaka. Zbog ciljane primjene izuzetno male količine lijeka, njegovo je djelovanje strogo ograničeno i vrlo efikasno.

Moguće komplikacije zahvata svode se na komplikacije uboda i jednake su onima koje se mogu javiti kod primjerice vađenja krvi ili primjene tzv. intramuskularnih injekcija. Štoviše, promjer igli koje se koriste manji je od onih kod spomenutih zahvata.

U suvremeno uređenim prostorima Poliklinike Sunce - Agram svi liječnički pregledi obavljaju se bez čekanja, a stručno medicinsko osoblje u dijagnostici koristi vrhunsku medicinsku opremu kao što je i Magnetom Avanto 1,5 Tesla.

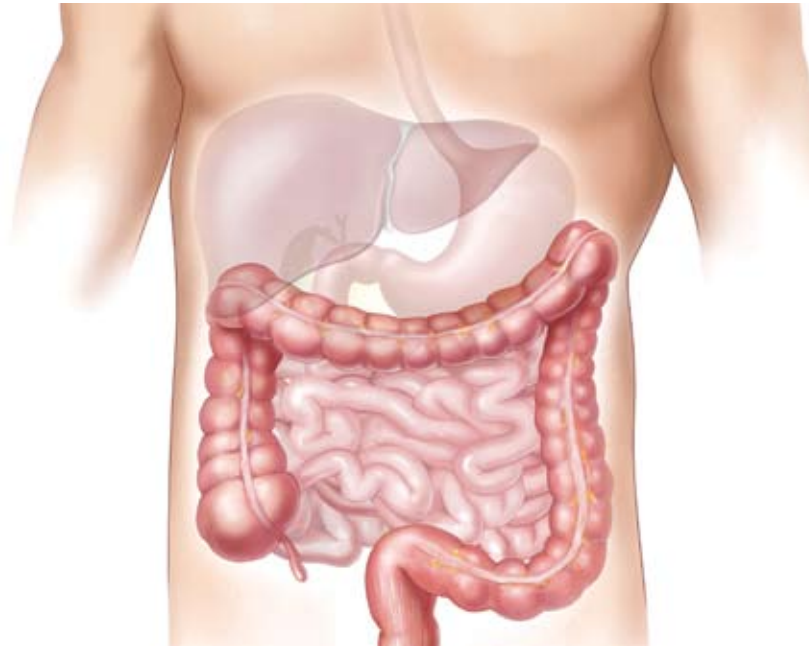
Osnovna karakteristika uređaja za magnetsku rezonanciju (MR) jeste da za dijagnostičko oslikavanje ne koristi rendgensko zračenje, a među dijagnostičkim metodama ima najveću kontrastnu rezoluciju.

MR se koristi za pregled mnogih dijelova tijela, uključujući pregled mozga i kičmene moždine, vrata, grudnog koža, pregled tjelesne muskulature i zglobova, abdomena i zdjelice, zatim za pregled intrakranijalnih i ekstrakranijalnih krvnih žila, te dojke, a obzirom da nema ionizirajućeg zračenja metoda je izbora u dijagnostici djece i mladih osoba. Osim toga na našem novom uređaju postoji i mogućnost screeninga cijelog tijela u jednom aktu što znači dijagnostiku cijelog tijela bez ionizirajućeg zračenja. MR omogućava kristalno jasan prikaz organa cijelog tijela, kao i njihove patološke promjene. Zahvaljujući softverskom rješenju, omogućena je karakterizacija tkiva: tečnost, hrskavica, solidno tkivo, edem, hematom, svježa krvarenja.

Zbog jačine magnetskog polja sama pretraga je vremenski kraća u odnosu na uređaje slabijeg magnetskog polja.

SPECIJALISTI RADIOLOGIJE POLIKLINIKE SUNCE - AGRAM

Dr. Suzana DILIĆ, Doc. Dr. Ladislav PAVIĆ, Prof. dr. Lidija LINCENDER - CVIJETIĆ (konzilijarni liječnik)

POLIKLINIKA Sunce - Agram

Rak debelog crijeva i bolesti jednjaka, želuca i dvanaestopalčanog crijeva sve su češća oboljenja današnjice. Preventivnim pregledom može se otkriti bolest u ranijem stadiju što u većini slučajeva omogućuje uspješno liječenje.

U Poliklinici Sunce - Agram moguće je učiniti potpunu gastroenterološku obradu što uključuje pregled liječnika specijaliste gastroenterologa, ultrazvučnu dijagnostiku te endoskopsku dijagnostiku kao što su gastroskopija i kolonoskopija.

Identifikacija tumora virtualnom kolonoskopijom

Karcinom debelog crijeva je nažalost najčešće dijagnosticirani karcinom. Pojavnost je u stalnom porastu vjerojatno zbog stila života i prehrane.

Prof. dr. Lidija
LINCENDER - CVIJETIĆ

Ako se dijagnosticira u ranoj fazi, karcinom debelog crijeva je izlječiv u većini slučajeva. Postoje dvije dokazane metode rane identifikacije: pregled stolice na okultno krvarenje i kolonoskopija. U posljednje vrijeme, u kliničkoj praksi povećana je upotreba tzv. "virtualne kolonoskopije", tj. kolonoskopije pomoću kompjutorizirane tomografije (CT).

Virtualna kolonoskopija je neinvazivna metoda kojom se može prikazati čitav volumen debelog crijeva, a naknadnim 2D i 3D rekonstrukcijama može se prikazati čitavo debelo crijevo, ali i promjene u njegovoj okolini. To je brza i jednostavna metoda koja zajedno s neposrednom pripremom bolesnika traje oko 15 minuta, dok samo snimanje debelog

crijeva traje oko 2 minute.

MSCT kolonografija ili "virtualna kolonoskopija" omogućava radiologu da promatra čitav unutrašnji zid debelog crijeva bez postavljanja kolonoskopa u crijevo.

Za kvalitetno i uspješno izvođenje pretrage najvažnija je dobra priprema bolesnika, dan prije pretrage bolesnik uzima samo tekućinu i sredstvo za čišćenje debelog crijeva. Na dan pretrage bolesnik ne smije ništa jesti ni piti. Prije snimanja bolesnik leži na leđima na stolu za snimanje te mu se pomoću kratkog nastavka unese zrak u debelo crijevo. Tijekom prvog snimanja bolesnik leži na leđima, nakon čega se po istom protokolu izvodi snimanje u položaju na trbuhu.

Snimanje bolesnika u dva položaja izvodi se zbog mogućih ostataka tekućine u crijevima i greške koja

se može pojaviti zbog pomicanja crijeva. Svako snimanje traje između 35-50 sekundi što ovisi o veličini i konstituciji bolesnika. Nakon ovog postupka liječnik na radnoj stanici radi kompjutorsku analizu, koja omogućava pregled čitavog volumena debelog crijeva. Čitav postupak uključujući naknadnu obradu podataka traje oko 45 minuta.

Metoda je dosta popularna u svijetu radi manje invazivnog pristupa od konvencionalne kolonoskopije. Pregled debelog crijeva virtualnom kolonoskopijom je neusporedivo komforniji i manje rizičan od klasične kolonoskopije koja zna biti neugodna, a često i bolna. Također, kod određenog broja pacijenata gdje nije moguće kolonoskopom proći u dalje dijelove crijeva, virtualna kolonoskopija predstavlja jedinu alternativu pregleda.

Vodič za sistematski pregled

Svrha medicine je liječiti bolest, a ideal je spriječiti nastanak bolesti. Ako je bolest neizbježna, otkrivanje u ranom stadiju omogućuje uspješnije liječenje.

Kasno postavljena dijagnoza najčešće je uvod u iskustvo trpljenja i boli, te straha zbog dugotrajnijeg i neizvjesnijeg oporavka. Zbog bolje prevencije poboljevanja i ranije dijagnostike, u medicinskoj praksi je uobičajeno raditi preventivne sistematske preglede.

Što je sistematski pregled?

To je cjeloviti, detaljni pregled tijela i većine organa („od glave do pete“).

Ako se tijekom sistematskog pregleda pojavi potreba za kontrolom od ranije prisutne bolesti ili se otkrije nova, predlaže se dopuna standardnog programa i vrše se dodatne pretrage ili dijagnostički postupci (npr. ako se nađe povišena koncentracija glukoze u krvi, određuje se HbA1c ili ako se nađe povećana štitnjača, određuje se koncentracija hormona štitnjače i radi se ultrazvuk štitnjače).

Zašto sistematski?

Već je rečeno: radi ranog otkrivanja bolesti i pravovremenog liječenja. U današnje vrijeme, prema učestalosti i smrtnosti, na prvome mjestu su bolesti krvožilnog sustava, a odmah nakon njih slijede maligne bolesti, potom bolesti dišnih puteva, reumatske i druge bolesti.

Nezdrav način života, nepravilna prehrana, stres, pušenje i nedovoljna tjelesna aktivnost smatraju se čimbenicima rizika za nastanak ovih oboljenja. Sve veća učestalost povišenog krvnog tlaka, šećerne bolesti, prekomjerne tjelesne težine i povišenih masnoća u krvi dovode do oštećenja krvnih žila, infarkta miokarda, zatajivanja srca i moždanog udara. Nerijetko se čimbenici rizika ovih oboljenja, inače latentno prisutni mjesecima i godinama, otkriju prilikom sistematskog pregleda.

Uspjeh liječenja i prognoza malignih oboljenja (rak prostate u muškarca, rak dojke i maternice u žena, kolorektalni karcinom, karcinom želuca, rak pluća)

značajno ovise o pravovremenom otkrivanju bolesti. Međutim, često se razvijaju podmasko, bez ikakvih ili ozbiljnih simptoma. Osim naslijeđa, u čimbenike rizika pojave maligne bolesti također ubrajamo način života, prehrambene navike, tjelesnu (ne)aktivnost, pušenje, te kronične bolesti.

Redoviti sistematski pregledi omogućuju pravovremeno otkrivanje nekih malignih promjena bilo probiranjem (npr. određivanje koncentracije PSA u svih muškaraca starijih od 40 godina; ginekološki pregled i PAPA test; određivanje krvi u stolici u svih osoba starijih od 40 godina) bilo ciljanom dijagnostikom u članova obitelji osobe oboljele od karcinoma.

Kako često?

Preporučeno je obaviti sistematski pregled jednom godišnje ili jednom u dvije godine, u ovisnosti o dobi, zdravstvenom stanju ili postojanju čimbenika rizika. Starija životna dob, kronične bolesti, pozitivna obiteljska anamneza i postojanje drugih čimbenika rizika opravdavaju i češće sistematske preglede.

Vaš sistematski pregled u Poliklinici Sunce - Agram obuhvaća:

1. klinički liječnički pregled
2. EKG
3. RTG srca i pluća [na indicaciju]
4. UZV trbuha
5. ginekološki pregled, PAPA test
6. UZV prostate i PSA [kod muškaraca iznad 40 godina]
7. laboratorijske pretrage:
  - KKS
  - glukoza
  - bilirubin
  - ureja
  - urati
  - ukupni kolesterol
  - kreatinin
  - trigliceridi
  - AST
  - ALT
  - GGT
  - ALP
  - pregled urina

RTG SNIMANJE

- Gornji i donji ekstremiteti (šake, stopala, koljena)
- Kralježnica (standardne, kose, funkcijske snimke)
- Glava, uključujući i specijalne snimke (baza lubanja, sela turcika, piramide, mastoide)
- Prsni i trbušni organi (pluća, rebra, abdomen, urotrakt)
- Intravenozna urografija (IVU)

MAMOGRAFIJA DIJASKOPSKE PRETRAGE

- Akt gutanja
- Dijaskopija jednaka, želuca, dvanaesterca
- Pasaža crijeva
- Mikcijska cistouretrografija
- Fistulografija
- Dijaskopija u slučaju stranih tijela, dijaskopija prsnih organa

MSCT (MultiSlice CT) PRETRAGE - 64 slojni MSCT

- MSCT koronarografija
- MSCT kalcijски score koronarnih arterija
- **Ostale MSCT pretrage:**
- glava, hipofiza, orbite, sinusi, piramide i vrat/kralježnica/toraks (pluća)/abdomen i zdjelica/zglobovi/krvne žile glave i vrata, aorta, renalne i zdjelčne arterije, plućne arterije i vene/arterije ruku i nogu/vene nogu, zdjelice i vena cava/virtualna kolonoskopija

MR PRETRAGE (1,5 T)

- glava, orbite/kralježnica/zglobovi
- abdomen, zdjelica, MRCP
- MR angiografija krvnih žila glave i vrata
- MR angiografija nogu, ruku
- MR koronarna angiografija
- MR cijelog tijela

ULTRAZVUČNE PRETRAGE

- abdomen (jetra, gušterača, slezena, bubrezi), zdjelica (mokraćni mjehur, prostata, maternica)
- urotrakt (bubrezi, mokraćovodi, mokraćni mjehur)/štitnjača, vrat/dojke/mišići i zglobovi/testisi, penis

INTERNA MEDICINA

INTERNA MEDICINA I KARDIOLOGIJA

- Pregled specijaliste interniste/kardiologa
- EKG/Ultrazvuk srca/Ergometrija
- Holter EKG i Holter RR, TEE i Dobutamine stres ehokardigrafija

GASTROENTEROLOGIJA

- Pregled specijaliste gastroenterologa
- Urea izdisajni test
- Gastroskopija/Rektoskopija/Rektosigmoidoskopija/Totalna kolonoskopija/Uzimanje patohistološkog materijala (PHD) - biopsija probavnog trakta/Elektroresekcija polipa/Argonplazma/Brzi ureaza test

OFTALMOLOGIJA

- Pregled specijaliste oftalmologa
- Pregled s tonometrijom, širenjem zjenica, Goldmanovom lećom
- Određivanje naočala, određivanje svih vrsta kontaktnih leća
- Upućivanje za postupanje s lećama
- Mjerenje očnog tlaka
- Određivanje vidnog polja i vidne oštrine
- Fundus/Kompjutorizirana refraktometrija - kompl.mjerenje dioptrije
- Pregled prednjeg i srednjeg oćnog segmenta - biomikroskopija
- Fluoresceinska angiografija, Fluoresceinski test
- Dijagnostičke pretrage kod "suhog oka" - Schirmer test, TBUT, Rose Bengal/Lissamine green score
- Kornealna topografija-kompletna analiza površine rožnice
- Ispiranje suznih puteva
- Epilacija trepavica
- Odstranjivanje penetriranog stranog tijela iz rožnice
- Skijaskopija/Gonioskopija
- Ispitivanje dvoslika/Egzoftalmometrija
- Schirmer test (test protoka suza)
- Test raspoznavanja boja (Ishihara)
- Kompjutorizirana perimetrija (vidno polje)/Kauterizacija veruke/Previjanje oka

NEUROLOGIJA

- Pregled specijaliste neurologa
- EEG

UROLOGIJA

- Pregled specijaliste urologa
- Transrektalni ultrazvuk prostate
- Uretrocistoskopija
- Biopsija prostate [s PHD]
- Mikciometrija [Uroflow]
- Postavljanje trajnog katetera
- Jednokratna kateterizacija
- Uzimanje briseva

GINEKOLOGIJA

- Pregled specijaliste
- Pregled trudnice/UZV pregled trudnice

- PAPA test [uzimanje uzorka]
- PAPA test [uzimanje uzorka + citologija]
- Ginekološki UZV
- UZV/VŠ + COLOR DOPPLER
- 4D UZV
- Stupanj čistoće
- Postavljanje/vađenje IUD-a [spirala]
- Uterobrush/Kolposkopija
- Podofilinski premaz
- Ablacija cervikalnog polipa
- Aspiracija uterusu
- Fraktionirana kiretaža
- LLETZ/Konizacija cerviksa
- Biopsija pod kontrolom kolposkopa + PHD/Krioterapija
- UZV ispitivanje prohodnosti jajovoda sa FO/UZV ispitivanje jajovoda + kontrast
- SIS - UZV histerografija/histerosalpingografija
- Folikulometrija - ukupna [ne po dolasku]
- Postavljanje pesara
- CTG- kardiokografija
- Amnioskopija
- Uzimanje uzoraka za cervikalne briseve i tipizaciju HPV
- Laserska konizacija grlića maternice
- Vaporizacija grlića maternice laserom
- Uklanjanje spolnih bradavica (kondiloma) laserom

CITOLOGIJA

- Citološka punkcija (sa ili bez kontrole ultrazvukom)
- Urin - citološki (3 uzorka)
- Razmaz periferne krvi (diferencijalna krvna slika)
- PAPA razmaz/VCE,obrisak IUD-a, obrisak vulve
- Ekspimat [dojke 3x]
- Bris nosa na eozinofile
- Braš biopsija - agresivna metoda citodijagnostike
- Citološka analiza bronholavata i aspirata
- Citološka analiza efuzija i punktata tjelesnih šupljina
- Citološka analiza sinovijalne tečnosti
- Imprint biopsije tumora
- Citološki pregled sputuma [3x]
- Citomorfološka analiza punkcije koštane srži

USLUGE MEDICINSKO BIOKEMIJSKOG LABORATORIJA

OSTALO

- Davanje injekcije
- Previjanje [toaleta rane]
- Vađenje konca
- Spirometrija
- Spirometrija s ventolinom

PRIORITE

TNO

mjesto u Vašem
životu

Silver-ekskluzivna polica, Bosna Sunce dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, kreirana je za Vas, prema Vašim potrebama. Polica Vam osigurava vrhunsku liječničku uslugu u modernoj Poliklinici Sunce - Agram, a suvremena medicinska oprema garantira brzu i pouzdanu dijagnostiku.

Ekskluzivnost članstva Silver kluba donosi Vam brojne dodatne pogodnosti.

POLIKLINIKA SUNCE-AGRAM

Poliklinika Sunce-Agram

Trg međunarodnog prijateljstva 20
Tel. 033 755 561, 033 755 560
dzo@bosna-sunce.ba

BOSNA-SUNCE OSIGURANJE

Direkcija Sarajevo

Trg međunarodnog prijateljstva 20, 033 755 450

Podružnice

Sarajevo, Trg međunarodnog prijateljstva 20, 033 755 468

Tuzla, Mije Keroševića Guje bb, 035 320 450

Zenica, Bulevar Kulina Bana 30 b, 032 200 490

Bihać, Hasana Kjačije Pruščaka 13, 037 221 065

Livno, Župana Želimira bb, 034 205 600

Banja Luka, Prvog krajiškog korpusa b.b., 051 344 650

www.bosna-sunce.ba
call centar: 033 755 547

BSO dobrovoljno zdravstveno osiguranje // polica gold

AGRAM
Agram

PREDUV

JET

za Vašu životnu
ravnotežu

Gold - ekskluzivna polica, Bosna Sunce dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, kreirana je za Vas, prema Vašim potrebama. Polica Vam osigurava vrhunsku liječničku uslugu u modernoj Poliklinici Sunce - Agram, a suvremena medicinska oprema garantira brzu i pouzdanu dijagnostiku.

Ekskluzivnost članstva Gold cluba donosi Vam brojne dodatne pogodnosti.

POLIKLINIKA SUNCE-AGRAM

Poliklinika Sunce-Agram

Trg međunarodnog prijateljstva 20
Tel. 033 755 561, 033 755 560
dzr@bosna-sunce.ba

BOSNA-SUNCE OSIGURANJE

Direkcija Sarajevo

Trg međunarodnog prijateljstva 20, 033 755 450

Podružnice

Sarajevo, Trg međunarodnog prijateljstva 20, 033 755 468

Tuzla, Miše Keroševića Guje bb, 035 320 450

Zenica, Bulevar Kulina Bana 30 b, 032 200 490

Bihac, Hasana Krljije Pruićaka 13, 037 221 065

Livno, Župana Želimir bb, 034 205 600

Banja Luka, Prvog krajiškog korpusa b.b., 051 344 650

www.bosna-sunce.ba
call centar 033 755 547

BSO.
BOSNA SUNCE OSIGURANJE